

פחד דוד

פרשת
בא
ד' שבט
תשע"ה
751

י"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי **דוד חנניה פינטו** שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי **משה אהרן פינטו** זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי **חיים פינטו** זיע"א

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

משכיל לדוד

מצוה גוררת מצוה

הזדמנויות נוספות לחטוא עד שנמצא שכל שעותיו עסוק הוא בעבירה.

כמו כן הקב"ה מצרף מחשבה טובה למעשה (קדושין מ, א), ולפיכך אם נפשו של האדם חשקה לקיים מצוה מסוימת אך מסיבות שונות לא עלתה בידו, הקב"ה מעלה לפניו כאילו אותו אדם אכן קיים את המצוה, ולא זו בלבד אלא, מזמן לידו מצוה נוספת כאילו קיים את המצוה בפועל, בבחינת מצוה גוררת מצוה (אבות ד, ב).

והנה כמעט כל אדם יאמר ויעיד על עצמו שאכן יש בו רצון חזק לקיים את דבר ה', אך טרדות החיים מונעות ממנו לעשות כן. ואדם כזה צריך להעמיד עצמו במבחן פשוט על מנת שיוכל לברר עם עצמו, אם באמת רצון זה עומד בראש מעיניו עד שיעשה כל מאמץ לקיים את מצוות ה', או שמא זוהי רק משאלה בעלמא ככל המשאלות.

ונראה להביא לדבר ציור אודות אדם שמילא כרטיס 'לוטו' בביתו, וכשבא להחזיר את הכרטיס לעמדת מכירת הכרטיסים, הוא רואה שהדלפק כבר סגור. אותו אדם שב לביתו עם מעט אכזבה בליבו, אך ביום המחרת כשנוכח לראות שהמספרים שעלו בגורל הינם זהים למספרים אותם מילא בכרטיסו - אין גבול לצערו ואכזבתו על כך שנמנעה ממנו זו הזכייה.

וכגון זה על האדם לערוך חשבון נפש בינו לבין עצמו, האם הוא מצטער לאחר הפסד המצוה כמו אותו אדם שראה את הדלפק סגור ושב לביתו מעט מאוכזב, או שמא ממלאת אותו אכזבה עמוקה כפי שחש אותו אדם שנוכח לראות שמספריו עלו בהגרלה והוא לא שלח את הכרטיס.

ואמנם אין כל ספק שציור זה קשה עד מאוד, היות וטבעו של האדם להימשך אחר הגשמיות ורק יחידי סגולה חשים צער רב, בזמן שנמנע מהם קיום מצוה מסוימת שבה חשקו בכל מאודם. וככל שהאדם ירגיל עצמו לחשוב על ערכן של המצוות ועל שכרן הרב כך יתגבר בו הרצון לקיימן ואפילו במחיר של מאמץ רב ומסירות נפש. וישנה הבטחה מפורשת שכלל שהאדם יעסוק יותר ויותר בקיום המצוות - כך הקב"ה יזמן לידו הזדמנויות נוספות לקיום המצוות, ונמצא שכל שעותיו תהיינה אך טובה וחסד.

וניתן לדמות את הנאמר (אבות ד, ב) "מצוה גוררת מצוה" לשרשרת המורכבת מחוליות רבות, כל זמן שהחוליות קשורות ומחוברות זו לזו - השרשרת עומדת וקיימת ושמה שרשרת, אך בזמן שחוליה אחת ניתקת ממקומה - השרשרת כבר אינה ראויה לתואר זה. וכגון זה כל מצוה היא בבחינת חוליה בשרשרת המחוברת משני צידיה לחוליות נוספות, וכשם שבשרשרת אין התחלה וסוף, כך גם קיום המצוות אין בהם סוף אלא תמיד מצוה גוררת בעקבותיה קיום מצוה נוספת עד אין סוף ואם חס שלום נתת מצוה אחת מאבדים משמעות רבה בכך.

"דברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשר לחודש הזה ויקחו להם איש שה לבית אבות שה לבית".
(שמות יב, ג)

הקב"ה מצווה על בני ישראל להקריב לפניו קרבן המובא מן הצאן, וזאת משום שהשה היה אליהם של מצרים, ובה שעים ישראל שוחטים את השה ומקריבים אותו לה' יתברך, הם מוכיחים בכך שאין להם חלק ונחלה באילנותם של מצרים (שמו"ר טז, ב, טור או"ח תל). למעשה קרבן פסח דרש מסירות נפש עצומה מעם ישראל, כיון שארבעה ימים טרם שחיתתו ציווה הבורא ברוך הוא לקשור את השה לרגלי המיטה ולבדוק אותו שמא נפל בו מום. ובזמן שהמצריים היו מבחינים שהעם היהודי עומד להקריב ולזבוח את אליהם - חמתם בערה בהם. והנה עם ישראל לא פחדו ולא יראו מכעסם של המצריים, אלא דבקו במצוותו של הקב"ה וקיימוה במסירות נפש (עי' שמו"ר טז, ג).

ובשנה השנייה לצאת בני ישראל ממצרים, באו עם ישראל להקריב את קרבן פסח, והנה באה קבוצת אנשים לפני משה רבנו שהיו באותה העת טמאי מת ושאלוהו - במה יגרע חלקנו? מדוע מנועים אנו לקיים את מצות קרבן פסח רק משום היותנו טמאים לנפש? והוסיפו וביקשו שמשנה רבנו ישאל את פי השכינה האם ישנה הזדמנות נוספת בה הם יוכלו להקריב את קרבן פסח ככל עם ישראל. משה רבנו בראותו את רצונם העז של האנשים לקיים את דבר ה', הולך להיוועץ עם הגבורה והקב"ה משיבו שאותם אנשים אכן יוכלו להקריב את קרבן פסח במועד מאוחר יותר, חודש ימים אחר חג הפסח - ב"י באייר. כנאמר "בחודש השני בארבעה עשר יום בין הערבים יעשו אותו על מצות ומרורים יאכלהו" (במדבר ט, יא).

והמתבונן יראה שלא זו בלבד שאותה קבוצה זכתה לחוג את חג הפסח כהלכתו ולהביא קרבן לפני ה', אלא אף זכו שמצות פסח שני תתחדש על ידם. שבהיות וכל כך חשקה נפשם לקיים את מצות ה', על כן זימן הקב"ה בידם מצוה נוספת והיא חידוש מצות פסח שני.

ויש בזה מוסר השכל גדול בעבורנו, עד כמה על האדם לחפוץ ולרצות לקיים את מצוותיו של ה' יתברך. וכלל ידוע הוא כנאמר בפרקי אבות (ד, ב) "שמצוה גוררת מצוה ועברה גוררת עברה", ומשמע שהמקיים מצוה בחשק ובהתלהבות, הקב"ה מזמן לידו מצוה נוספת על מנת להרבות את זכויותיו. וככל שהאדם מביע את רצונו יותר ויותר לקיים את דבר ה' ולשמור מצוותיו, כך הקב"ה מגן עליו מפני החטא ומעניק לו הזדמנויות נוספות לקיים את דברו.

ומן העבר השני; אדם העובר על דבר ה' ברגל גסה ואינו מביע כל הרהור חרטה על כך שהוא מבטל את מצוות התורה, במצב שכזה הקב"ה אינו מעניק לו ברכה ושמירה בדרכיו, וככל שהוא מרבה לחטוא כך הקב"ה מסוכב לידו

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

הדלקת נרות 16:29 | 16:43 | 16:33 | 16:48

מוצאי שבת 17:44 | 17:46 | 17:44 | 17:47

רבינו תם 18:23 | 18:19 | 18:20 | 18:24

הילולא דצדיקיא

ד - רבי ישראל מסטאניב

ה - רבי יהודה אריה לייב מגור

ו - רבי יום טוב ליפמן
מח"ס "עונג יום טוב"

ז - רבי דוד מלעלוב

ח - רבי יוסף גיעאן
אב"ד בנגזי

ט - ר' רפאל ישעיה אזולאי

י - רבי שלום מזרחי שרעבי
הרש"ש הקדוש

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "הדבר אשר דבר". (ירמיה מ"ו)

הקשר לפרשה: בהפטרה מסופר על עונשו של פרעה וחורבנה של ארץ מצרים, כפי המסופר בפרשה על שלשת המכות האחרונות וחורבנה של מצרים.

"קולה כנחש ילך". (ירמיה מז. כב)

נאמר במדרש ששאלו לו לנחש; מה הנאה לו בנשכו בני אדם אם בכל דבר ודבר טועם הוא טעם של עפר?

השיב על כך הנחש; אמנם אין ליכל הנאה מכך, אלא עושה אני את רצון שמים להענישאת אלו הראויים לעונש.

הנביא מדמה אפוא את מלחמת נבוכדנצר- אשר לא יפיק מזה כל תועלת כי אם ישמיד ויכלה את הכל. "כקדומות באו לה כחוטבי עצים כרתו יערה". למעשהו של הנחש אשר רק יזיק לזולת מבלי להפיק כל הנאה לעצמו - לפי שהלה נתחייב עונש מן השמיים.

(אהבת יונתן)

"כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים". (ירמיה מז. כז)

אמרו חז"ל כי יעקב אבינו לא מת. לפי שאומר כאן הכתוב "אל תירא עבדי יעקב ואל תחת ישראל כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שבים". מה זרעו בחיים כך יעקב עצמו בחיים.

אם זרעו של יעקב אפילו כשהם משועבדים בגלות אצל האומות, נשארים הם בכל זאת בחיים וקיימים הם בתור בניו המקוריים של "יעקב" בתור יהודים שלמים מבלי להיטמע בקרב הגויים, אזי פירוש הדבר שיעקב חי תמיד שאין רוחו וכוחו מתים לעולם.

אם זרעו בחיים הרי גם הוא בחיים.

(אבני אזל)

שנת הארץ

קרקע בתוך בית: הלכות שמיטה נוהגות לא רק בשדות ובחצרות הבתים, אלא גם בקרקע הנמצאת בתוך בית. שנאמר "ושבתה הארץ שבת לה" - כל הארץ במשמע.

אמנם יש שהקילו בדיון זה מאחר וכתוב בפסוק "שדך לא תזרע", ולמדו מכך שדיני שמיטה אינם אלא בשדה ובקרקע הנמצאת תחת כיפת השמים, ולא בקרקע הנמצאת בתוך בית מקורה.

למעשה דעת רוב הפוסקים להחמיר בדיון זה, אמנם מצרפים דעה זו להקל בזריעה בעציצים שאינם נקובים הנמצאים בתוך בית.

אדניות אבן הקבועות בבנין, כמו שמצוי בכניסה לבנינים, נחשבים לקרקע ולא לעציצים, ולכן אפילו אם האדנית אינה נקובה - חלים עליה כל דיני שמיטה כמו בקרקע ולא כדיני עציצים שבבית.

במסילה נעלה

נס מול היכל הקודש

הבן מיכאל התעורר ויצא ממוות לחיים, אך לדאבון הלב נותר משותק ברגליו.

בני המשפחה הודו לה' על החסד הגדול שאירע בקומו של בנם לחיים, ולא התייאשו מרגליו ובמשך תקופה ארוכה עבר הבן טיפולים שונים וניסיונות לשקמו ולהעמידו על רגליו.

כשראה אביו שתקופה ארוכה חלפה ואין כל התקדמות נוספת במצב בנו, הוא פנה אלי ואמר לה:

"כבוד הרב, האם זוכר אתה כי הבטחת לי שבני יקום על רגליו ויעשה פתיחת היכל בשיבה? הכיצד תתקיים הבטחתך והוא עודנו משותק ברגליו?"

לשמע דבריו אמרתי לו: "הבא את בןך לישיבה בליאון, ואנו נתפלל עליו בסמוך להיכל הקודש".

ואכן הבחור מיכאל הובא אל הישיבה כשהוא ישוב על כסא הגלגלים. והנה, לעיני כולם נעשה הנס העצום. ברגע שבו כסאו הוכנס אל תוך אולם הישיבה - קם הבחור המשותק על רגליו, ניגש לארון הקודש ועשה פתיחת ההיכל...

אין זאת אלא אמונתו הגדולה של מר חזון בכך שבנו יקום על רגליו. רק אמונה תמימה זו היא שהביאה את הבן להירפא משיתוקו.

כאשר אדם מאמין בה' יתברך, אזי הקב"ה משנה עבורו סדרי בראשית, כפי שנאמר: "ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר" (ישעיהו ס, כא). כלומר הקב"ה מתפאר בכל יהודי אשר צועד בדרך ה', וכאשר הקב"ה מתפאר ביהודי - אזי הוא עושה את רצונו.

הבחור מיכאל חזות הי"ו, בנו של נשיא הקהילה בליאון שבצרפת, נפצע קשה בתאונת דרכים בארץ ישראל, בתאונה זו נהרגו מספר אנשים והוא היה מוטל בין חיים למוות.

אביו, ר' אברהם חזות הי"ו, שקיבל קריאה מיידיית לבוא לארץ ישראל לשהות לצד בנו הפצוע, בא אליו בבכיות ואמר לה: "אנא רבי, התפלל על בני שיחיה, בן יחיד הוא לי ואין לי עוד ילדים חוץ ממנו, ואם ימות - מי יאמר עלי קדיש לאחר שנותיי על פני האדמה?"

דבריו של מר חזות זעזעו מאד את לבי, ומכיון שבאותם ימים שהיתי אף אני בארץ ישראל, הלכתי לבית החולים בתל אביב לבקר את הבן הפצוע וראיתי אותו שוכב על המיטה, מחובר להרבה מאד מכשירים וצינורות שסייעו לו לחיות.

לצד מיטתו הבחנתי באביו ובאמו שישבו לצדו כל העת, עצובים ומצטערים ממצבו של בנם, ולפיכך פניתי למר חזות וברכתי אותו מעומק לבי: "בזכות אבותי הקדושים זיע"א, הקב"ה יעזור שבנך יבריא לגמרי ואתה תמשיך לכהן כנשיא קהילתנו, ועוד תזכה להביא את בןך לישיבה בליאון, כדי שיעשה פתיחת היכל".

בניגוד לתקווה שנטעתי בלבו של מר אברהם חזות, הרופא אשר טיפל בבנו אמר לו: "אם יקום בןך ממיתו - אני אתחיל להאמין שיש בורא לעולם, שכן לדעתי אין כל סיכוי לכך שהדבר יקרה".

'חסדי' ה' כי לא תמנו כי לא כלו רחמיו.

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

גורם להפסדים

משום אבק לשון הרע, אסור לשבח אדם על טובות שעשה לו, כמו אכילה ושתיה או הלואה, שמחמת כן יבואו אליו אנשים רעים ויגרמו לו הפסדים. כמו כן אם האדם גורם לאחרים שיחשדו בו שהוא מספר לשון הרע, הרי זה אבק לשון הרע.

מן האוצר

מאוצרו של מו"ר הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

צירוף הילדים והזקנים להליכה למדבר

"ויושב את משה ואת אהרן אל פרעה ויאמר אלהם לכו עבדו את ה' א-להיכם מי ומי ההולכים. ויאמר משה בנערינו ובזקנינו נלך בבנינו ובבנותינו בצאננו ובבקרנו נלך כי חג ה' לנו". (שמות, ה-ט)

זקני הגאון רבי יאשיהו פינטו זיע"א, באר את הויכוח בין פרעה למשה בפסוק זה - "מי ומי ההולכים", שפרעה אמר למשה שהוא מסכים שילכו, אך שלא ייקחו משה ואהרן, אלא את "ההולכים" דהיינו אלה שהולכים מרצונם. אבל שלא יקחו את הנערים והילדים והזקנים שאינם רוצים וקשה להם ללכת למדבר. אצל הילדים מחמת שלא מבינים את ענין הקרבנות, ואצל הזקנים מחמת טורח הדרך.

ענה משה רבנו שגם הזקנים והילדים יצטרפו "כי חג ה' לנו" - לומר שכמו שבחג אנו מצווים "ושמחת בחגך אתה ובנך ובתך" (דברים טז, יד) ואף על פי שהם לא מחויבים, אנו מצרפים אותם לשמחת החג שלנו - גם במדבר צריכים שיצטרפו כולם, גם הזקנים והנערים. עד כאן דבריו הקדושים.

ונראה לי לבאר את דבריו. שבאמת הטעם שהוצרכו גם הנערים להצטרף למדבר, היה משום שודאי שבהיותם במצרים הגשמית והטמאה כמו שכתוב (בראשית מב, ט) "ערות הארץ" וערוה לשון טומאה, לא רצו לעזוב למדבר. ובפרט שמאז מכת דם היו משופעים ישראל בכסף. כי הוצרכו המצרים לקנות את המים מישראל, בכדי שלא יהפך לדם ומזה התעשרו בני ישראל עושר רב (שמו"ר ט, י). וודאי שכל הכסף והחומר השפיע על הילדים שלא לרצות לצאת למדבר. אבל משה אמר שאדרבה כשנוציא אותם ממצרים למדבר למקום רוחני ללא שום דבר גשמי, יאהבו את התורה ומרצונם יבואו ללומדה, בבחינת "טעמו וראו כי טוב ה'" (תהלים לד, ט). לפי שכשיטעמו את טעם התורה כבר לא יוכלו לפרוש ממנה, ויתקיים בהם "כי חג ה' לנו" שתחשב התורה אצלם לחג.

וזה דרך החינוך שרצה משה להנחיל להם ולגדל את הטף לתורה. וזכין לאדם שלא בפניו" (גיטין יא, ב) לגרום שידגלו בניו בדרך הטוב.

והשיב פרעה למשה ואהרן - "ויאמר אליהם יהי כן ה' עמכם כאשר אשלח אתכם ואת טפכם ראו כי רעה נגד פניכם" (שם פס' י). והנה לפי דברי הרי"ף שפרעה התווכח עם משה שלא יוציא את הילדים שאינם יכולים ללכת, יש להבין מה ענה במשפט זה של "ראו כי רעה נגד פניכם". ואין ענה למשה על מה שהסביר שרצה לקחת את הילדים למדבר אפילו בלי רצונם והסיבה כדי שיטעמו את טעם התורה ואז מרצונם לבסוף יהיו אוהבים אותה.

ונראה שאמר פרעה למשה שאולי לא ירצו הילדים את התורה ולא ישמחו בה, ואם כן חבל להוציאם, וזהו "כי רעה נגד פניכם" - כלומר שמא אצל הילדים תהא התורה כ"רעה". ומשה לא קיבל את דבריו כי כבר הסביר לו שהתורה היא נראית כרעה למתחילים, אבל כאשר טועמים אותה לא ירצו לפרוש ממנה.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"והיה לכם למשמרת". (יב. ו)

ירמוז על דרך אומרם ז"ל (ויק"ר כג ב) בפסוק "גוי מקרב גוי" - שהיו ישראל במצרים סרוכים קצת בחוקי עבודה זרה מצד היותם בין המצריים. ואמרו עוד (שמו"ר טז ב) שרמז הכתוב באומרו "משכוכ", שימשכו מעבודה זרה.

והנה אין כוונתם ז"ל לומר ח"ו שהיו עובדי עבודה זרה, אלא לצד שהיו ביניהם מכלי ידיעתם ויעשו חוקים של עובדי עבודה זרה בפרטי המלבושים והמאכלים ודברים הרגילים, ואשר על כן מלבד שצוה שיעקרו מאותם פרטים שידמו להם, נתחכם עוד אל עליון לעקור בחינת הרע מהם.

ולעשות תיקון עון זה, ואמר שיקחו הטלה שהיא עבודה זרה של מצרים שבה היה לישראל המכשולות ויעשו בה מצוה האמורה בענין, ובה יהיה להם תיקון לשמירת עון עבודה זרה. והוא אומרם "והיה לכם למשמרת", פירוש במקום מצות שמירת עבודה זרה כשינהגו בו משפט כתוב.

מן המעיין

"ולמען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים". (י. ב)

מדוע רק במכת הארבה נאמר "למען תספר באזני בנך" ולא בשאר מכות מצרים?

ביאר הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל, משום שבמכת הארבה נאמר "ואחרייו לא יהיה כן". ואסכן כיצד ידעו הדורות הבאים מה סיבה של מכה זו?

אין זאת אלא רק עלידי ש"תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים".

"ותהי צעקה גדולה במצרים". (יב. ל)

מה זאת "צעקה גדולה"? וכי יש צעקה קטנה או גדולה?

כך ביאר בטוב טעם מרן הגאון רבינו עובדיה יוסף זצ"ל:

בא הכתוב ללמדנו שהיו הרבה צעקות במצרים. וזאת יש לנו ללמוד מדברי הכתוב "ומת כל בכור" - וכפי שדרשו חז"ל שאפילו בכור לאב גם הוא מת.

ומכיון שהמצריות היו מזנות תחת בעליהן ויולדות מרווקים, נמצא שאותו וולד הוא בכור לאביו. אם כן ממילא הרבה בכורים היו בכל בית וכולם מתו.

ומכיון שבמכת בכורות הבינו בעליהן שאותם ילדים שמתו הם לא בניהם, אלא בני אחרים - או אז התפתח מריבות ביניהם בקשר להתנהגות האשה המצרית.

וזה מה שנאמר: "ותהי צעקה גדולה במצרים" - ללמד שהיה ריבוי של צעקות. לא רק צעקה אחת על מות הבנים, אלא עוד צעקות על הנשים שלא היו נאמנות לבעליהן.

"ויקרא למשה ולאהרן לילה ויאמר קומו צאו מתוך עמי". (יב. לא)

במסכת ברכות (דף ט). אומרים חז"ל שאף שהחלה הגאולה כבר בחצות לילה, בכל זאת התעכבו בני ישראל לצאת עד הבקר.

בא וראה, כמה זמן ציפו ישראל לגאולה זו שתבוא. והנה סוף סוף בא פרעה וקורא להם "קומו צאו מתוך עמי", ופתאום הם אינם ממהרים לצאת. ומדוע? מפני שהקדוש ברוך הוא צוה אותם "לא יצא איש מפתח ביתו עד בקר".

מכאן - דורש הגאון רבי יעקב קמנצקי זצ"ל - למדים אנו, שאף אם נדע באופן ברור כי כבר הגיעה שעת הגאולה, אין לנו לעבור אפילו על איסור 'לא תעשה' אחד, אל לנו להמרות את פי השי"ת אלא להמתין ולקיים את כל מצוותיו בשלימות.

מסילות לאמונה

רבים תמהו כיצד זכה רבי יעקב' שהיה חזן בבית הכנסת ביאנובה הסמוכה לפינסק, לבן יניק וחכים - שלימים נודע כרבי אהרן הגדול מקרלין זיע"א. אך יודעי דבר גילו את פשר הסוד שבגיננו זכה החזן לבן צדיק שכזה.

מעשה שהיה בליל 'כל נדרי' כשעבר רבי יעקב לפני התיבה בבית הכנסת, והאריך מאד בתפילת שמונה עשרה שבלחש, ובשעה שכל הקהל כבר סיימו תפילתם עדיין הוסיף רבי יעקב לשפוך את צקו לחשו. חרה הדבר לראש הקהל העשיר ונשוא הפנים והוא ניגש לרבי יעקב וסטר לו על לחיו לעיני כל הקהל על 'עזותו' להטריח את הציבור זמן רב.

רבי יעקב לא נע ולא זע רק סיים תפילתו בנחת, פסע לאחוריו במתניות, וחזר ופתח בקול ערב "יעלה תחנונינו מערב"... כאילו לא ארע דבר.

כעבור יום הכפורים בא אחד מעשירי הקהילה והציע לרבי יעקב עסקא;

מוכן הוא לשלם לו סכום הגון, ובלבד שימכור לו את חלקו לעולם הבא, השמור לו עקב הבלגתו בדומיה על הסטירה שספג והעלבון הפומבי בליל 'כל נדרי'.

אנשי אמונה

אורחות חיים מתוך הספר "אנשי אמונה" לתולדות צדיקי משפחת פינטו זיע"א

מנהגו של רבי חיים פינטו זיע"א היה, להתענות מערב שבת לערב שבת. את התענית הוא היה מתחיל במוצאי שבת קודש, כשהוא שרוי בצום עד ערב שבת הבאה. לחם לא אכל ומים לא שתה.

בכל ערב שבת, היתה אשתו הרבנית ע"ה, מכינה לו לסעודת ליל שבת קודש, מרק חם עם קציצות בשר, כדי להחיות את נפשו ולחזק את גופו החלש לעבודת השם יתברך.

בענין זה, יש לציין את העובדה המפליאה הבאה, שאותה סיפר הרב משה בנישתי מנהל בית הספר שבעיר ניס - צרפת, למו"ר שליט"א, בשם אמו הגב' חנינא תחי': באחד הימים, יצאה הרבנית אל הקצב כדי לקנות בשר, כמנהגה להכין לו את סעודת ליל שבת קודש. באותו יום הקצב חרג מהרגלו, ונתן לה בשר 'כשר' במקום בשר 'חלק' (גלאט), כפי שהיתה רגילה ומקפידה לקנות בכל שבוע.

הרבנית שלא ידעה על כך, הביאה את הבשר לביתה, והכינה לרב מרק עם בשר כהרגלה לכבוד שבת קודש, להחיות את נפש הצדיק שהיה שרוי בתענית במשך כל השבוע. והנה כשהגישה הרבנית את צלחת המרק על השולחן, ביקש רבי חיים זיע"א להתחיל לסעוד את לבו, ואז, לפתע קרא לרבנית ואמר לה: "קחי מכאן את המרק! הוא אסור באכילה, מכיון שיש בו תולעים"...

הרבנית הסתכלה על המרק שהיה זך ונקי, התבוננה היטב בצלחת ולא הבחינה בתולעים. בתום לכה חשבה, שהרב לא חפץ לאכול את המרק, והוא מתכוין בהלצה למה שאמר.

הרבנית ניגשה למטבח, והגישה לבעלה את המנה השניה - קציצות בשר. והנה הרב שוב מסב את תשומת לבה, לתולעים שרוחשים בצלחת.

"האם את רוצה להאכיל אותי דבר אסור? הן כתוב בתורה, כי מי שאוכל תולעת עובר בחמשה לאווין, והנה את מביאה לי לשולחן קציצות בשר שתולעים חיים יוצאים מהם!"

נטל רבי חיים זיע"א את כל הסיר עם המרק והבשר, והשליך את הכל לאשפה, ובסעודה זו - לאחר שבוע של תענית - אכל רק לחם בלבד, מבלי לטעום ממנת הבשר.

עם צאת השבת מיהרה הרבנית אל הקצב, ושאלה אותו אודות הבשר שקנתה אצלו; מה מקורו, ומי היה השוחט?

הקצב השיב לה, כי השוחט הוא אדם ירא שמים, אלא שהבשר שקנתה השבוע, הוא לא היה 'חלק' - גלאט, כפי שהיא רוכשת בכל שבוע, אלא בשר 'כשר' רגיל, כיון שבבשר הזה היה ספק 'סירכא' בריאות.

מיד הבינה הרבנית הצדקת, כיצד השם יתברך מנע מבעלה הקדוש לאכול בשר שנפלה בו שאלת כשרות. ומכאן הלכה למעשה, כי הספרדים צריכים לאכול רק בשר 'חלק' כשיטת מרן רבי יוסף קארו זיע"א. ואף גם לומדים מכך, שאדם ששומר את עצמו מדברים אסורים, הקדוש ברוך הוא שומר עליו שלא ישל בהם, כפי שנאמר "ורגלי חסידיו ישמור".

אתכם איזה משהו. מדוע כאשר יש ריב וסכסוך קשה מאד לוותר? אני רוצה לשמוע מכם את הסיבה מדוע זה קשה? מדוע באמת איכפת לך לוותר?"

הם התביישו לומר ושתקו, ואני אמרתי להם: "אתם לא חייבים לענות לי, אני אענה ואתם רק תאמרו לי אם אני צודק או לא".

הילדים עמדו יפה והקשיבו:

"הנה כל אחד מצידו היה כבר מוכן לוותר. אבל מה, זה לא יפה, כי מה יאמרו, הוא הגיבור ואני החלש... זו בושה של ממש. נכון?" והם ענו "נכון, זו התשובה". כי הריב לא נסוב בהכרח על דברים שחשוב להמשיך ולריב עליהם, אבל זו בושה ככה לוותר בלי כלום".

המשכתי: "אשאל אתכם מי היה החכם הגדול בעולם?"

הכל השיבו: "שלמה המלך".

"אז תדעו, כי שלמה המלך אומר במשלי בדיוק להיפך "כבוד לאיש שבת מריב". זה כבוד!

לשון הפסוק כל כך תפשה להם את הלב, שהבוגרים שבהם ביקשו מאוד לדעת "היכן זה כתוב?" אדם טועה לחשוב כי זו בושה לוותר, אך אדרבה זה הגיבור והמכובד האמיתי "כבוד לאיש שבת מריב".

אחותי - כך סיפר הרב קרלנשטיין זצ"ל - הרבנית ליבוניץ תליט"א הייתה מתייעצת עם הגאון הגדול רבי בייניש פינקל זצ"ל. פעם כאשר התייעצה בענין שידוכה של בת אחת ומנתה את מידותיה הטובות שאומרים שהיא השתלמה בהן, ואז הוא שאל אותה: "און מוותר זיין קען זי?" = ולוותר היא יכולה ומסוגלת? - - - אתם שומעים! 'שפתיים ישק'!

רבי יעקב לא נראה כמי שמתלהב מהעיסקא, הוא התמלא צער על שעליו לאכזב את ה'סוחר' דנו. לצערי - כך השיב לו - אין לי מה למכור לך מאומה, שכן עוד בטרם חזרתי על עקבותי שלש פסיעות שפסעתי לאחורי בסיום תפילתי, כבר מחלתי לראש הקהל על עלבוני במחילה גמורה. ועוד הוסיף החזן ואמר לו; תדע לך שאלמלא הייתי נוטר לו טינה בלב, לא הייתי ממשיך כשליח ציבור בליל יום הכיפורים, ולא היה לי עליו צל של תרעומת, כי הרי הצדק עימו, כי אכן אין הגון הדבר שראש הקהל ימתין על השמש.

אמרו צדיקים כי תמימותו וצדקותו של רבי יעקב עוררה רעש גדול בשמים בפמליא של מעלה, ונמנו וגמרו לזכותו בבוש שיקרב ליבם של ישראל לאביהם שבשמים - והוא רבי אהרן הגדול מקרלין מגדולי תלמידיו של המגיד הגדול ממזריטש זיע"א.

תשאלו; מהיכן שואבים כח שכזה לספוג עלבון לעיני כל ישראל, ומיד לעבור לסדר היום מבלי לשמור טינה בלב? אין זאת אלא על ידי לימוד והתבוננות בספרי המוסר המיישרים את הלב ומדריכים את נפש היהודי לביטול גמור של ה'כבוד' העצמי המדומה.

מגיד המישרים הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל, הביא בדרשתו אפיזודה מעניינת בענין זה, וכה אמר:

הזדמן לי לחלוף ליד תלמוד תורה של ילדים. וילדים, אתם יודעים, רבים כל שני וחמישי ואח"כ חוזרים להיות ידידים, וחוזר חלילה. דרכם של ילדים...

והנה אני מבחין בשלושה ילדים שרבו ככה עד לב השמים. נעמדתי על עומדי ואחר כך אמרתי להם; "ילדים יקרים! רצוני לשאול